

Hol és mennyit?

Diákok nyári foglalkoztatása

Az iskolákban ezekben a napokban döntik el a diákok, dolgoznak-e a vakáció ideje alatt, s ha igen, hány hetet. Fontos azonban tudni, hogy a tanulóknak a nyári szünetben legalább négy hetet pihenniük kell, az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a diákok a vakációból átlagosan egy hónapot töltenek munkával.

A munkaügyi és az oktatási miniszter együttes utasítása szerint a vállalkozónál a diákmunka elsősorban a szervezett foglalkoztatás keretei között biztosítható. Szüneti munkára 14. életévüket betöltött, és az általános iskolai tanulmányaikat befejező gyerekek, középiskolások, valamint egyetemi és főiskolai hallgatók jelentkezhetnek. A javítóvizsgára

utalt általános és középiskolai tanulók nem vállalhatnak munkát. A diákok nyári foglalkoztatásához az iskolában kiállított munkavállalási engedély szükséges, 16 éven aluliaknál pedig a szülő, a törvényes képviselő írásbeli hozzájárulása is. A szüneti munkát vállaló diák foglalkoztatási ideje azonos a vállalatnál rendszeresített munkaidővel. Nincs akadály azonban annak, hogy rövidebb, 4-6 órás munkaidőben alkalmazzák őket.

A szüneti szervezett foglalkoztatás — az eddigi tapasztalatok szerint — jelentős szerepet tölt be a diákok pályaválasztásában. Sok diák a vállalatnál nyáron eltöltött pár hét alatt megszeret, megismer egy szakmát, s azt később hivatásul választja.

Kitüntetések

KISZ-istáknak

A napokban Szatymazon megrendezett KISZ—Komszomol találkozón adták át a kitüntetések és jutalmakat a szegedi járás legjobban dolgozó KISZ-aktivistáinak és KISZ-szervezeteinek.

Aranykoszorús KISZ-jelvényt kapott Pesti István, a járási bizottság tagja és Korpás Lajosné, a pénzügyi ellenőrző bizottság tagja. A Kiváló KISZ-szervezet zászlót a közéleti küldöttgyűlésen veszi át a bordányi és a mórakalmi községi KISZ-alapszervezet. A KISZ KB dicsérelő oklevelét három KISZ-alapszervezet és nyolc aktivista vehette át.

Emlékezés Bojtos Lajosra

Idős Bojtos Lajos, a magyar munkásmozgalom régi harcosa, az egykori kakas-tollas, csendőrszuronyos, nagybirtokos úri világ életre-halálra elszánt ellensége, a szocialista néphatalom egykori álmodója, később haláláig hűséges katonája — ha élne, ma lenne 75 éves.

Szülei, s talán már azok nagyszülei is urasági cselédemberek voltak a földéki Návaiai birtokán. Maga is cselédházban született, az osztrák—magyar monarchia „fénykorában”, 1903. április 11-én. Ő azonban már nem követte ősei nyomát a komenciós, béres életben. Alig 10 évesen — a harmadik elemi iskolai osztály befejezése után — már talicskahúzó kubikos fiú... Már korai ifjúságának földmunkás éveit öntudatos agrárszocialistává érlelik. Az 1920-as években lett szervezett téglagyári munkás. Dolgozik a szegedi téglagyárakban, Oroszházán, Dombóváron és természetesen igen gyakran szülőföldjéhez legközelebb, a makói téglagyárakban is. Ahol megfordult, szinte minden gyárban csakhamar bérharcok, nem ritkán sikeres sztrájkok lobbantak fel, ezek következtében maga gyakran munka nélkül maradt, de munkástársainak valamivel nagyobb darab kenyér jutott.

Illegálisan már kommunista röpiratokat is terjesztett. Sze-mélyes bátorságáról nemegyszer azzal is tanúbizonyságot tett az 1940-es évek kezdetén, hogy váratlanul megjelent a nyilasok nagygyűlésein; belevágott a szónok szavába, hangos és kemény szenvedélyességgel védte a munkások igazát a fajgyűlölő irredenta hazaárulókkal szemben. Nemegyszer meg tudta akadályozni, hogy a Makóra érkezett nyilas vezeték elmondják beszédjüket. Szervező titkára is volt a szocialdemokrata párt makói területi csoportjának, amíg a pártot végképp be nem tiltották.

Az illegális évei után — szinte a felszabadulás második napján — önként jelentkezett az új haza fegyveres szolgálatára. Fegyvert fogott, az új demokratikus rendőrségben évekig szolgált, és szervezett. Ezerkilencszáznegyvenötben már meggyőződéses, elhű kommunista-nak vallja magát. A termelőszövetkezeti mozgalom zászló-bontásakor azonban már újra ott van az övéi — az egykori uradalmi cselédek, kisparasz-tok, földhöz juttatottak — között. Jó ideig pártvezetőségi tag az akkori makói Haladás Tsz-ben. Az 1958-os ellenforradalmi események idején már a pártszervezet

titkáráként száll szembe a néphatalom ellenségeivel. Az első hívó szóra ismét fegyvert fogott, immár a proletárdiktatúra, a párt nagy hadseregében, a munkásör-ségben. János fia ma is folytatja apja szolgálatát.

Ezerkilencszázötvenhatban vette ismét kézbe a fegyvert és le sem tette azt élete végéig, 1975. december 31-én bekövetkezett haláláig.

Kommunista meggyőződés-sel szerette a rendet, a felszabadulás után sem kényeztette el. Amikor nyugdíjba ment, havi 72 forint lett a „jutal-ma”. Sokkal több haláláig sem lett. Tíz évvel ezelőtt hivatalosan is elismerték (korábban nem kérte) régi párt-tagságát, harcos munkásmoz-galmi múltját. Megkapta a Szocialista Hazáért Erdem-rendet, tulajdonosa lett a Felszabadulási Emlékérem-nek. Ekkor már sorban dí-szítették mellé a munkás-ör-ségben megszolgált érdem-rendek is.

Ma lenne 75 éves... Tisz-telettel és nagy szeretettel köszöntönénk, ha közöttünk lehetne. Az elmúlt irgalmat-lansága miatt ezt már nem tehetjük, de hajtót fővel em-lékezzünk a harcosra, a mun-kások hatalmát féltő és őrző egyéniségére.

Csepri József

Krimi — megnyújtva

Írta: Agatha Christie... Kell-e ennél a névnel jobban csengő ajánlás? Gondolom, rengetegen megnézték a kétrészes bűnügyi filmet, a *Nulla óra, nulla perc...* címűt, *Szirtes Tamás* rendezését. Többször fogadkoztunk, többször sikerült is betartanunk: krimiről vagy jót, vagy semmit.

Nos, jó, hogy másorra tűzte a tévé ezt a játékot; ritkán láthatunk magyar színészeket krimiben, szórakoztató volt figyelni a játékokat ebben a műfajban. *Drahota Andrea*, az öreg milliomas lady társalkodónőjének szerepében, *Koltay János*, az egyik unokaöccs megformálójaként remekelt. A bűnügyi filmek szereplői a legértékesebb esetben egyéni-tett figurák; általában nem az ember, hanem a cselekvése az érdekes, a krimiben nem jellemek ütköznek, hanem tettek, cselekményfordulatok teremtenek feszültséget. Így volt ez most is, *Drahota Andrea* és *Koltay*nak mégis sikerült

egy-két jellemvonást ráruháznia az eljátszott figurákra — és ez nem volt a film kárára. Mary, a társalkodónő talányos arckifejezései-vel, sokat sejtető pillantásaival, visszafogott hanghordozásával felhívta magára a figyelmet. Koltaynak ugyan-ez sikerült az elképesztő szórakozottság mulatságos, jól kidolgozott érzékeltetésével. Ha a többi szereplő hasonló „tettre” lett volna képes, máris izgalmasabb a dolog. Hogy nem így történt — kissé hosszúnak találta-tott a 135 perc, még két részre bontva is. Maradt idő a rosszmájúskodásra. Ilyenekre: olcsón megúszta a tévé ezt az Agatha Christie-adaptációt. A sziklás vízparti ódon bagolyvár helyett felépült a stúdióban egy társalgószék, zezugos-titokza-tos padlásáról és lakoszáobá-ról, a viharos vízről meg a kompról, az ősbóztos kert-ről — csak beszéltek. Az ilyenformán megnyúlt film-ideőt elosztották a hét két utolsó napjának fő műsoride-jére. Senki sem mondhatja, hogy pazarolják a pénzüket holmi jól megcsinált krimi-re. Hogy mi, nézők, viszont az ideket? A mi bajunk.

Tagadhatatlanul voltak krimielemelek *Hubay Miklós* két egyfelvonásosában, amelyeket *Mennyből egy angyal* főcímmel a drámaíró 60. születésnapjára mutattak be. Egészen más természetűek persze, mint az előbb ismer-tetett játékok. Inkább azt mondhatnánk: emberi csodák esnek meg *Hubay* darabjaiban. Olyanok, mint a kamaszfiú mutásványa: nyaktörő mélység fölött se-gítí át a tiszta szerelem és az emberi együttérzés. Vagy mint a szobrász álmanak beteljesedése: élő modellje a megálmodott szoborra élet-telenedik, vagy inkább a műben folytatja az életet.

Zsurzs Éva rendezte a két darabot, jól válogatva *Hubay* gazdag, majdnem csupa egyfelvonásosból szigorú és mégis emberközpontú rend-szerré épült életművéből. S. E.

Születésnap köszöntő

Bensőséges ünnepség kere-tében köszöntötték tegnap, hétfőn délután Szentesen dékát *Labádi Sándor*, aa *Nagy György* elvtársat, a MSZMP Szentes városi bi-zottságának első titkára és *Csorba György* tanácselnök-ada át és jó egészséget kí-vánt *Nagy György*nek.

Költészet napja, 1978

Szép versek tára

Illyés Gyula írja *Enek a ketrecből* című verszövegében a *Szép versek 1977* című antológia élén: „Tíz éve is van tán, ha nem több, hogy tavaszonta megjelenik a *Szép versek antológiája*. Az előző év legsikerültebb költeményeit tartalmazza. A borító lapján elől-hátul a költők fényképei. *Mintegy 70 arc, a helyszüke miatt összezsúfolva. Megannyi pi-ci ablak, egymáshoz tapad-va, mint a mézeslep üregecs-kéi. Bár az antológia gyö-kérszava — a görög anthon — virágot jelent, a szük ke-retekből kitekintő nő- és fér-fiacok képzetünkbe nem virágokat idéznek, nem is méheket, hanem hangra is képes lényeket, madarakat. A keretek tehát kalitkák.”*

Több mint tíz év óta gyűjt-össze s adják ki a költé-szet ünnepére, mint egy-csokrot, az elmúlt év leg-szebb verseit. Könyvespolco-mon a *Szép versek 1965-ös* kötet *Zelk Zoltán* és *Kónya Lajos* kézjegyelével, egy tizen-három évvel ezelőtti találko-zom emléket idézi. Újralapoz-m és szembesítem a friss kö-tettel az elmúlt évek ma-gyar költői valóságát. 1965 — ötvenöt költő 265 verse; 1977 — 85 költő 332 verse. A kö-ltői névsor összehasonlítása magába foglalja vesztesége-inket, erőnket és lehetősé-geinket. A régi kötet ritká-sabb ablakaiból még ránk tekintett az azóta halott *Áprily Lajos*, *Berda József*, *Fodor József*, *Jankovich Fe-renc*, *Kassák Lajos*, *Keszty-helyi Zoltán*, *Simon István*, *Sinka István*, *Sipos Gyula*, *Váci Mihály*. A mai kötet gerincét s az akkoriét is olyan jelentős alkotók hatá-rozzák meg, mint *Illyés Gyula*, *Benjámin László*, *Csanádi Imre*, *Garai Gábor*, *Juhász Ferenc*, *Weöres Sán-dor*, *Zelk Zoltán*, *Vas István*. S az új raj — ha nem is a

legifjabb költőnemzedék! — akik az 1965-ös kötetet még kamaszként olvastatták; *Or-bán Ottó*, *Kiss Anna*, *Kiss Benedek*, *Szepesti Attila*, *Ve-ress Miklós*, *Benkő Attila*, *Döbrentei Kornél*, *Szöllösi Zoltán*. Sajnos, ebből a kö-tetből sem hiányoznak a fe-kete keretek *Hajnal Anna*, *Kormos István* és *Nagy László* már nem olvashatják ezt a gyűjteményt. De külön figyelem kíséri a közelműl-tában díjjakkal köszöntött kö-ltőket, az állami díjas *Ke-restúry Dezső*, a Kossuth-díjas *Vézi Endre*, a József Attila-díjas *Apáti Miklós*, *Ladányi Mihály*, *Tandori De-zső*, *Utassy József* verseit. Az már tényleg csak kuriózum, hogy az akkori kötetben hat, a mostaniban tíz költőnév-versei szerepelnek.

Nehéz volna eldönteni a még nyomdailag kötet első olvastakor, kiknek mely versei lesznek a hetvenes-évek magyar költészetének pillérei. Visszalapozva a régi könyvben, olyan jelen-tős meghatározó versekkel találkozunk, mint *Garai Gá-bor Anyaföld és Kedd* című költeménye. *Illyés Gyula Bernáth Aurél egy képe alá* című verse, *Juhász Ferenc Történelem* című fontos munkája, *Nagy László* há-rom költeménye — *Tűz*, *Mennyegző*, *Ha döng a föld*, *Somlyó György „meséi”* és *Váci Mihály Édes hazám* című verse. E költemények nagyságát tíz-egynéhány esz-tendő távlatra hitelesíti.

A versek, e sikeres anto-lógia népszerűségét bizonyít-ja, hogy míg az első kötetek hateraz példányban jelentek meg, addig a mostani 18—20 ezres példányszámok sem elégitik ki az igényeket. A mennyiségi növekedés szem-betűnőbb, mint a színvonal-minőségi emelkedése. A köl-tők bélyegarcái már nem férnek rá az első és hátsó borítóra, elfoglalják a fül-

szövegek helyét is. S ezzel a mennyiségi növekedéssel a kötetek ára is egyes arány-ban növekszik, az első köte-tek 24—26 forintos árai — bár a költészet napján és az ünnepi könyvhéten féláron kapható a *Szép versek!* —, 1977-re 34 forintra rúgott. Az antológiát a folyóira-tokban megjelent hatalmas verstömegből hosszú ideig *Mátyás Ferenc*, 1975 óta pe-dig *Bata Imre* válogatja. Természetes, hogy egy ilyen évenkénti antológia nem ölelheti fel a teljes magyar költői „fekete sereget”, s kortárs verstermesnek csak jelzése, tendenciáinak útjel-zője lehet. A „hiányzó” fel-sorolása is mindenképpen szubjektív, de engedtesék meg mégis néhány név (nem ellen) de csatasorba állítá-sa: *Györe Imre*, *Eörszi Ist-ván*, *Tamási Lajos*, *Szentmihályi Szabó Péter*, *Lator László*, vagy hogy még szub-jektívebb legyenek: *Baka Ist-ván*, *Polner Zoltán*, *Simai Mihály*. A *Szép versek* antológiát kezdettől fogva a Szegedi Nyomda készíti, a feladat-hoz és népszerűséghez méltó gondossággal.

L. L.

Főnökök, nyulak nyúl-főnökök

Kabarekban, a *Ludas Ma-tyiban*, napilapok karikatú-ráin ösödök óta a legkedvel-tebb, örökzöld témák egyike a főnök—beosztott viszony. Nemcsak a hatalom szinte kötelező érvényű bakugrásai és az alárendelt ember ki-szolgáltatottságának össze-függése miatt. Ki ne ismerné a „megmondom a főnököm-nek a véleményemet” unásig használt, viccközhellyé silá-nyult szöveget? S ki ne ta-pasztalta volna, ki ne talál-kozott volna — munkahelyé-nek jellegétől függetlenül — a főnök különféle típusaival, s egyáltalán azzal a helyzet-tel, amelynek irányítottként vagy irányítotként mindnyá-jan részesei vagyunk?

Általános emberi visel-ke-désnormák függvénye a fő-nök és beosztottjának kap-csolata is. A sémáktól jócs-kán elütő, jóval bonyolultabb helyzetekkel, mint amit akár a legjobb vicc produkálni ké-pes. A közelmúltban Kossuth-díjat kapott költő és író, *Vé-szi Endre Nyulacskaím* című hangjátéka, melyet szombat-on este hallhattunk a Petőfi rádióban, az ilyen macska—egér harc groteszk, a felszín-en észre nem vehető való-ságait illusztrálta. A hatalom lélektanának obszurditásaira koncentrálna meghökentő-kellemes módon, igen-igen játékosan. A kegyes-butácska

betétdal, időről időre fel-hangzó refrénjével „nem vi-tás, nem vitás, finom a nyúl-lapaprikás” — a főnökétől nyul-lacskaiként ugyan nem reme-gő, hanem kemény gerince miatt túl nagy falat papri-kásnak bizonyuló beosztottra utalt. Akinek magatartása egyben tanulságos útőrkártya is. Mert idővel kiderül, hogy a másika is egér bizonyos szempontból; hogy a nyulaknak üldöző főnök is nyúl. S hogy nyúllá is csak az lesz, aki egyébként is erre hajla-mos. Az sem feltétlenül szük-séges, hogy egy nálánál is nagyobb hatalom kiszolgáltat-tottja legyen. A mindenkori kis- és nagyobb királyok fé-llemei, a „tudhat rólam va-lamit”-rettegései, a hatalmon levő, de rossz lelkiismeretű ember iszonyata a két dé-

montól, ami az alárendelt szerepe ellenére árthat neki: a bátorságtól és a tisztességtől. Vagy ha úgy tetszik; a tisztesség bátorságától.

Nem könnyen érthető tézis-hangjáték *Vézi Endré*. *Fi-nom áttételei*, a bizzartól az abszurdig ívelő megoldás-sorozatainak ennek az ősi em-beri konfliktusnak egyetlen valóban reményteljes alter-natíváját mutatják fel: hogy a másikat hidegre tenni aka-ró ember maga is hidegre ke-rül, hogy a nyúlbeosztottak főnöke is lehet nyúl-főnök. Vagy ahogyan a hangjáték elején a főnök és alkalma-zottja egy osztályba járó gyermekeinek kérdésére adott válasza mondja: az óriások és a törpék agyának is egy-forma a súlya.

D. L.

Nívódíj — táncosoknak

Tizenhat együttes versenyzett Zalaegerszegen a VIII. zalai kamaratánc-fesztiválon a zsűri nívódíjéért és a különböző egyéni díjakért. A versenyen részt vevő EDO SZeged táncegyüttes igen szé-p szerepelt. Bizonyítja ezt, hogy a kiadható négy nívó-díjból egyet elhozott olyan együttesek társaságában, mint

a Vasas Művészegyüttes, vagy a Bartók Béla Táncegyüttes. Az együttes teljesítményét aláhúzza *Tésik Péter* legjobb szólótáncos díja is. Bemutat-ták: Szurdi—Sajti Legényke, Szurdi—Nagy Gyermekörö-mők, Szurdi—Donkov Érzel-mek, valamint Szurdi—Nagy Sus, mai baleti című kama-raszámokat.